



प्रकल्पांची कमाल, शिकण्यातली धमाल

प्रकल्प स्पर्धा २०१९-१२

‘प्रकल्पांची कमाल, शिकण्यातली धमाल’ ही लेखमाला सौर ज्येष्ठ अंकापासून प्रकाशित होत आहे. या लेखमालेतील लेख वाचून तुम्हालाही ‘मि. उचापते’ व्हायला नक्की आवडणार आहे, याची आम्हाला खात्री आहे. आणि म्हणूनच तुमच्यातल्या मि. उचापतेंना योग्य व्यासपीठ/दिशा मिळण्यासाठीच तर ही प्रकल्प स्पर्धा आम्ही आयोजित करत आहोत. तुम्हाला वेगवेगळ्या टप्प्यांवर जी मदत लागेल ती द्यायलाही आम्ही तयार आहोत. मग होणार ना जास्तीत जास्त संख्येने या स्पर्धेत सहभागी?

स्पर्धेचे नियम व स्वरूप

- * प्रकल्प स्पर्धा इ. ८ वी ते १० च्या विद्यार्थ्यांसाठी आहे.
- * या स्पर्धेत ३ ते ५ जणांच्या गटानेच सहभागी व्हायचे आहे. स्पर्धेचे नोंदणी शुल्क रु. १००/- आहे. किमान गुणवत्तेच्या वर असणाऱ्या सर्व प्रकल्प गटांना त्यांचे नोंदणी शुल्क परत मिळेल.
- * इच्छुक स्पर्धकांनी स्पर्धेच्या नोंदणीसाठीचा अर्ज www.chhatraprabodhan.org या संकेतस्थळावरून डाऊनलोड करून घ्यावा. नोंदणी शुल्काच्या डिमांड ड्राफ्टसह अर्ज १५ ऑगस्टपर्यंत ‘छात्र प्रबोधन’च्या पत्त्यावर पाठवून द्यावा.
- * प्रकल्प वृत्त २० जानेवारी २०१२ पर्यंत सादर करायचे आहे.
- * प्रकल्पाची प्रक्रिया अधिकाधिक नेमकी/शास्त्रीय करण्याच्या दृष्टीने किमान २ वेळा (साधारण सप्टेंबर व नोव्हेंबर महिन्यात) तुमच्या प्रकल्पाच्या मध्यांतर टप्प्याचा अहवाल तुम्ही पाठविणे अपेक्षित आहे. त्याचा आराखडा ‘छात्र प्रबोधन’च्या संकेतस्थळावर दिला जाईल.
- * पुढील पानांवर स्पर्धेसाठी काही विषय दिले आहेत. त्यापैकी कुठल्याही एका विषयावर एका गटाला प्रकल्प करता येईल. याशिवाय वेगळ्या विषयावर प्रकल्प करावयाचा असल्यास दूरभाष करून पूर्वसंमती घेणे आवश्यक.
- * बक्षीसे - पहिले बक्षीस रु. १५००/- दुसरे बक्षीस - रु. ११००/- तिसरे बक्षीस - रु. ७५०/- विशेष गुणवत्ता प्राप्त सर्व गटांना रु. ४००/- चे उत्तेजनार्थ बक्षीस.
- * गटातला एक जण तरी ‘छात्र प्रबोधन’चा सभासद असणे गरजेचे आहे. (इतरांना स्पर्धेत सहभागी व्हायचे असेल तर त्यांनी लगेच वार्षिक वर्गणी रु. १८०/- भरून वर्गणीदार व्हावे. प्रकल्प लेखमाला सुरू झाल्यापासूनचे अंक त्यांना पाठविण्यात येतील.)
- * प्रकल्प स्पर्धेसाठी मार्गदर्शक अशी प्रकल्प लेखमाला, प्रकल्प विशेषांक प्रकाशित होणार आहे. शिवाय स्पर्धेसाठी नावनोंदणी झाल्यावर तज्ज्ञ व्यक्तींचे दूरभाष क्रमांक कळवले जातील. त्यांच्याशी दूरभाष वरून तुमच्या शंकांचे निरसन तुम्ही करून घेऊ शकाल.
- * स्पर्धेच्या बक्षीस समारंभाला जोडून दोन दिवसांची भरणे कार्यशाळा योजली जाईल. या कार्यशाळेत तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन, प्रकल्प भेटी, मान्यवरांशी थेट संवाद, प्रकल्पांचे सादरीकरण इ. गोष्टी असतील. बक्षीस विजेत्या संघांसाठी ही कार्यशाळा मोफत असेल तर विशेष गुणवत्ता प्राप्त प्रकल्पकर्त्यांना शुल्कात विशेष सवलत असेल.
- * स्पर्धेचे अन्य तपशील तुमची नावनोंदणी झाल्यावर वेळोवेळी ई-मेल द्वारे तुम्हाला कळविण्यात येतील.

प्रकल्प विषय

- विविध प्रकारचे साबण/डिटर्जंट्स यांचा तुलनात्मक अभ्यास (संभाव्य घटक : विविध प्रकारचे डाग, वेगवेगळे कापड प्रकार, डाग साफ करण्याच्या पद्धती, वापरले जाणारे इतर घटक उदा. पाणी इ.)
- प्रकाशाकडे आकर्षित होणाऱ्या किटकांचा अभ्यास (संभाव्य घटक : वेगवेगळ्या रंगाचा प्रकाश, वेगवेगळे प्रकाश स्रोत, विविध हवामान व ऋतुमान, दिवसाच्या विविध वेळा, विविध ठिकाणे इ.)
- विविध ढिगांच्या रचनेचा भौतिकशास्त्रीय अभ्यास (संभाव्य घटक : वेगवेगळ्या पदार्थांचा ढीग, ढिगाची उंची, त्याचा घेर/क्षेत्रफळ इ., त्या ढिगावर तो पदार्थ टाकतानाची उंची, पदार्थाचे विविध भौतिक गुणधर्म उदा. आकारमान, वस्तुमान, घनता इ., ढीग रचण्यासाठी विविध पृष्ठभाग, सपाट पृष्ठभाग व उतारांवरील ढीग इ.)
- पॅराशूटचा अभ्यास (संभाव्य घटक : पॅराशूटमधील छत्रीचे - घेराचे क्षेत्रफळ, दोऱ्याची लांबी, छत्रीच्या कापडाचा प्रकार, लावलेले वस्तुमान इ.)
- चेंडूच्या टप्प्यांचा (bounce) अभ्यास (संभाव्य घटक : चेंडूचे विविध प्रकार, चेंडूमधील हवेचा दाब, चेंडूचे भौतिक गुणधर्म उदा. आकारमान, वस्तुमान, घनता, वजन इ., टप्पे पाडण्यासाठी वापरला जाणारा पृष्ठभाग इ.)
- आपल्या परिसरातील फळझाडे व ती फळे खाणारे पक्षी/इतर प्राणी यांच्यातील परस्परसंबंधांचा अभ्यास (संभाव्य घटक : फळझाडांचे विविध प्रकार, त्यावर पोसणारे पक्षी/इतर प्राणी यांची विविधता/वारंवारिता, दिवसाच्या ठरावीक वेळेचा त्यावर होणारा परिणाम, फळांची संख्या, ऋतू, हवामान इ.)
- भात शिजविण्याच्या प्रक्रियेचा अभ्यास (संभाव्य घटक : भाताच्या विविध जाती, प्रकार, शिजवण्याच्या विविध पद्धती, शिजवण्यासाठी लागणारा वेळ इ.)
- रस्त्यावर होणाऱ्या गर्दीचा अभ्यास (संभाव्य घटक : शहर/गावाची प्रमुख ठिकाणे, चौक इ., दिवसाच्या वेगवेगळ्या वेळा, मुख्य शहर/गावापासून रस्त्याचे अंतर, सण/बाजार/सार्वजनिक सुट्टी/उत्सव इ. वेळी होणारा बदल, येणाऱ्या समस्या, शहर/गावातील रहदारीचा ताळमेळ, रस्त्यांमधील विविध अडथळे इ.)
- मराठीशिवाय अन्य मातृभाषा असलेल्या व्यक्तींचा मराठी बोलण्यावर होणाऱ्या परिणामांचा अभ्यास (संभाव्य घटक : विविध मातृभाषा बोलणारे लोक, त्यांचे शिक्षण/व्यवसाय/भौगोलिक स्थान/वय/लिंग इ. मुळे होणारा परिणाम.)
- गप्पी मासे व ड्रास या दोहोंच्या संख्येचा परस्परांवरील होणाऱ्या परिणामांचा अभ्यास (संभाव्य घटक : गप्पी मासे व ड्रास यांची संख्या, त्यांच्या पुनरुत्पादनास लागणारा वेळ, पाण्याचे गुणधर्म उदा : पाण्याचा खारेपणा, घनता, आकारमान, डबक्यातील/नदीतील/तळ्यातील पाणी इ.)
- विविध समाजगटांचा आरोग्य/शिक्षण यातील परिस्थितीचा सर्वेक्षण करून तुलनात्मक अभ्यास (संभाव्य घटक: कुटुंब, आर्थिक उत्पन्न, होणारा खर्च, वय, व्यवसाय, होणारे आजार इ. मुद्द्यांच्या आधारे प्रश्नावली तयार करून सर्वेक्षण करणे.)
- गाव/शहरांमधील प्रेक्षणीय/पर्यटन स्थळे/सण उत्सव इ. चा व्यवसाय उत्पत्तीवर व परिणामी अर्थव्यवस्थेवर होणाऱ्या परिणामांचा अभ्यास.

वरील विषयांबाबत अधिक स्पष्टता / नेमकेपणा हवा असल्यास अथवा वरील विषयांशिवाय अन्य विषयांचा अभ्यास करून प्रकल्प करू इच्छित असल्यास त्यांच्या संमतीसाठीही खालील दूरभाष क्रमांकावर संपर्क साधावा.

नचिकेत - ९४०४२२५३७८ , आदित्य - ९४२१०५८४५८,

प्रणव - ९६२३१७६७४०

प्रकल्पांची कमाल शिकण्यातली धमाल

‘छात्र प्रबोधन’ आयोजित राज्यस्तरीय प्रकल्प स्पर्धा २०११-१२



नोंदणी पत्रक

प्रति,
मा. संपादक
छात्र प्रबोधन

दिनांक :

‘छात्र प्रबोधन’ आयोजित राज्यस्तरीय प्रकल्प स्पर्धेत आम्ही सहभागी होऊ इच्छितो. स्पर्धेचे नियम आम्ही वाचलेले आहेत व ते आम्हाला मान्य आहेत. सोबत स्पर्धेचे नोंदणी शुल्क रु. १००/- डिमांड ड्राफ्ट द्वारा (D. D. No.....) पाठवत आहे.

(डिमांड ड्राफ्ट ‘ज्ञान प्रबोधिनी’ या नावे काढावा.)

गटप्रमुखाचे नाव व सही

गटातील सदस्यांची माहिती

□ □ गटप्रमुखाचे नाव _____
पत्ता _____
दूरभाष _____ ई-मेल _____

□ □ गटातील सदस्यांचा तपशील

सदस्य क्र.	नाव	शाळचे नाव	इयत्ता	सही
१)				
२)				
३)				
४)				
५)				

□ □ स्पर्धेसाठी नक्की केलेला विषय _____

□ □ या प्रकल्प स्पर्धेसाठी मार्गदर्शक निवडला असल्यास

नाव _____ दूरभाष _____

ई-मेल _____

□ □ या आधी अन्य प्रकल्प स्पर्धेत भाग घेतला असल्यास त्याचा तपशील

सदस्य क्र.	स्पर्धेचे नाव व स्तर (विभागीय, जिल्हा, राज्य, राष्ट्रीय पातळीवरील)	विषय	मिळालेले यश
१)			
२)			
३)			

(आवश्यकतेनुसार अन्य तपशील लिहिण्यासाठी अर्जाच्या मागील बाजूचा वापर करावा.)

तुम्हीच संपादक व्हा - हस्तलिखित स्पर्धा २०१२

- * हस्तलिखिताची किमान ५० पृष्ठसंख्या असावी. किमान ४० पानांमधील साहित्य विद्यार्थ्यांचे स्वतःचे असावे. १० पाने संकलित चालतील.
- * इ. ७ वी ते १०वीतील विद्यार्थ्यांचाच स्पर्धेत सहभाग असावा.
- * ५ ते १० जणांच्या गटाने हस्तलिखित तयार करावे.
- * हस्तलिखितामध्ये कथा, कविता, प्रवास वर्णन, मुलाखत, पुस्तकपरिचय, संस्थापरिचय इ. विविध प्रकारांचा समावेश आवश्यक आहे.
- * स्पर्धेचे शुल्क प्रत्येक गटासाठी रु. २५/- रोख/मनिऑर्डर/डी.डीद्वारे पाठवून ३१ डिसें. २०११ पर्यंत नाव नोंदणी करावी.
- * हस्तलिखितातील वैविध्य, मांडणी-हस्ताक्षर, आशयाची गुणवत्ता इ. आधारे हस्तलिखिताचे मूल्यमापन केले जाईल.
- * स्पर्धेत शाळेद्वारा/स्वतंत्र गटाद्वारा सहभागी होता येईल.
- * बक्षिसे - प्रथम क्र. ७००/- रु. द्वितीय क्र. ५००/- रु. तृतीय क्र. ४००/- रु.

हस्तलिखिते पाठविण्याची अंतिम दिनांक ३१ जानेवारी २०१२

सर्व बक्षिसे पुस्तक रुपाने पाठवली जातील.

सृजनाला पंख नवे - सादरीकरण स्पर्धा २०१२

- * सादरीकरणात पाचवी ते दहावी मधील १० ते २० विद्यार्थ्यांच्या गटाचा सहभाग असावा.
कार्यक्रमातील पार्श्वगायन, गायन, वादन, मुलांचेच असावे.
- * 'छात्र प्रबोधन'च्या वर्ष ११-१२ (इ.स. २०१० ते २०११) मधील अंकांमधल्या साहित्यावर आधारित सादरीकरण असावे.
- * सादरीकरणाचे परीक्षण जवळपासच्या गावात/शाळेत अथवा सीडीद्वारे केले जाईल.
- * साहित्याची निवड, नाट्यरूपांतर, दिग्दर्शन, नेपथ्य, सजावट याबाबतील मार्गदर्शन चालेल.
- * या स्पर्धेत सहभागी होण्यासाठी एका गटाला नोंदणी शुल्क रु.१००/- आहे.
दि. ३१ डिसेंबर २०११ पर्यंत शुल्क रोख/मनिऑर्डर/डिमांड ड्राफ्टने (ज्ञान प्रबोधिनी नावाने) पाठवावे.
सोबत मार्गदर्शकांचे नाव, पत्ता, दूरभाष क्रमांक लिहिलेले पत्र असावे.

(स्पर्धेचा कालावधी दि. १ ते १५ फेब्रु. २०१२)

बक्षिसे - प्रथम क्र. रु. ७००/- द्वितीय क्र. रु. ५००/- तृतीय क्र. रु. ४००/-

सर्व बक्षिसे पुस्तकरुपाने पाठविली जातील.



अनुभव शिक्षणाची सुवर्णसंधी - जोडीकार्य

प्रिय प्रबोधक,

‘छात्र प्रबोधन’ द्वारा आयोजित ‘जोडीकार्य’या उपक्रमामध्ये तुम्ही सहभागी होऊ इच्छिता याबद्दल मनापासून आनंद व्यक्त करतो आणि शुभेच्छा देतो.

यावर्षीच्या ‘जोडीकार्या’च्या उपक्रमाबाबतचे तपशील पुढीलप्रमाणे -

- १) इ. ७ वी ते १२ वी मध्ये शिकत असलेले/१२ ते १८ वयोगटातील विद्यार्थी (मुले-मुली) यामध्ये सहभागी होऊ शकतील.
- २) मुलांनी मुलांची तर मुलींनी मुलींची जोडी तयार करावी.
- ३) जोडीतील दोघेही ‘छात्र प्रबोधन’ मासिकाचे सभासद असणे आवश्यक आहे. (सध्या नसल्यास रु. १८०/- वर्गणी भरून सभासद व्हावे.)
- ४) या उपक्रमाचे एकूण तीन टप्पे असतील. प्रत्येक टप्प्यात ८ कामे जोडीने पूर्ण करावयाची आहेत. दिवाळीपूर्वी पहिला टप्पा पूर्ण करणाऱ्यांसाठी दिवाळीच्या सुट्टीत ३ दिवसांची सुमारे १५० कि.मी.ची सायकल सहल असेल. (पुण्याबाहेरील मुलामुलींसाठी पुण्यात सायकलीची सोय केली जाईल.) दुसऱ्या टप्प्यातील ८ कामे पूर्ण करणाऱ्यांसाठी एप्रिल महिन्यात ३ दिवसांचे निवासी शिबिर असेल. तर तिसऱ्या टप्प्यातील ८ कामे पूर्ण करणाऱ्यांसाठी जूनच्या प्रारंभी-३ दिवसांची साहस सहल असेल. या प्रत्येक उपक्रमांमध्ये सहभागी होण्यासाठी जोडीकार्याचा टप्पा पूर्ण करणाऱ्यांना प्राधान्य दिले जाईल. ती संख्या पुरेशी नसल्यास इतरांनाही त्यात सहभागी करून घेतले जाईल. त्यासाठी जोडीकार्याचा टप्पा पूर्ण करणाऱ्यांना रु. ४००/- शुल्क असेल तर इतरांना रु. ६००/- शुल्क असेल.
- ५) तीनही टप्प्यांसाठी आपला जोडीदार वेगळा असायला हवा आहे. म्हणजेच एकाच जोडीला तीनही टप्प्यात एकत्र काम करता येणार नाही. विविध व्यक्तींबरोबर काम करण्याचे अनुभव मिळावेत हा हेतू समजून घ्यावा.
- ६) प्रत्येक टप्प्यासाठी स्वतंत्र नोंदणी करावी लागेल व त्यासाठी जोडीने मिळून शंभर रुपयांचा डी. डी. स्वतः काढून (‘ज्ञान प्रबोधिनी’ या नावाने) नोंदणीपत्रक व डी.डी. कुरिअरने पाठवावे/समक्ष कार्यालयात द्यावे. आपले नोंदणीपत्रक व डी. डी. जमा झाल्यावर जोडीकार्यांना प्रारंभ करता येईल. (पुढील पानावरील नोंदणीपत्रकाची प्रिंट काढावी.)
- ७) जोडीकार्यासाठी सोमवार आणि गुरुवार सायं. ७ ते ८ या वेळात संपर्क करावा. काही कारणाने या वेळात अगदीच अशक्य असल्यास आपली स्वतंत्र वेळ ठरवून घ्यावी व शक्यतो त्याच वेळी संपर्क करावा.(संपर्कासाठी- ९४०४२२४७०५)
- ८) एकावेळी एक जोडीकार्य दिले जाईल. ते पूर्ण झाल्यावर पुन्हा संपर्क करून झालेल्या कामाबद्दल सांगावे व पुढील काम समजून घ्यावे. दूरभाष करताना दोघेही/दोघीही एकत्र असावेत. एकूण कामांपैकी फक्त एकदाच तुम्ही काम बदलून घेऊ शकता. काम करताना काही शंका/अडचणी आल्यावर शक्यतो वर दिलेल्या वेळातच संपर्क साधावा.
- ९) ‘जोडीकार्य’ही स्पर्धा नाही. तुमच्याच अनुभवांसाठी क्रमशः करत जायची ही कामे, तुम्ही तुमच्या गतीने व प्रामाणिकपणे करावीत. उत्साहाने, परस्परंशी चर्चा करत, परस्पराना समजून घेत जोडीकार्ये पूर्ण करावीत. अगदी आवश्यकता वाटलीच तर मोठ्यांची मदत अवश्य घ्यावी; पण कामे तुम्ही दोघांनी/दोघींनी मिळूनच पूर्ण करायची आहेत.
- १०) शक्य झाल्यास त्या त्या जोडीकार्याबद्दल तुमचे अनुभव तुमच्यासाठी तुम्ही नोंदवून ठेवावेत, शक्य तेथे प्रकाशचित्रे काढावीत. सहली/शिबिरांना येताना ते घेऊन यावे.

लवकरात लवकर डी.डी. व नोंदणीपत्रक पाठवून आपल्या जोडीकार्यांना प्रारंभ करा. स्वतःमध्ये असलेल्या क्षमतांना ओळखण्याची, व्यक्त करण्याची अन् त्या ताणण्याची संधी या जोडीकार्यात तुम्हाला नक्कीच मिळेल. अनुभव मिळवता-मिळवता अनेक नव्या गोष्टी तुम्ही शिकाल. कामे करता करता तुमचा आत्मविश्वासही निश्चितच वाढेल अन् भरपूर सस्नेह तुमचा, धमालही येईल. तुमच्या या स्वयंशिक्षणाच्या, स्वयंअनुभव घेण्याच्या प्रक्रियेसाठीही मनापासून शुभेच्छा !

दिवाळीच्या सायकल सहलीच्या निमित्ताने नक्कीच भेटूयात.

(महेंद्र सेठिया)

संपादक, छात्र प्रबोधन

मुख्य कार्यालय : छात्र प्रबोधन, ज्ञान प्रबोधिनी, ५१० सदाशिव पेठ, पुणे 411030 ☎ (०२०) २४२०७१७४/१७९

संकेतस्थळ : www.chhatraprabodhan.org इ-मेल : jpchhatra@rediffmail.com

मासिकाची वर्गणी : वार्षिक : ₹ १८०/-; द्वैवार्षिक : ₹ ३४०/-; त्रैवार्षिक : ₹ ५००/-; दशवार्षिक : ₹ १५००/-

‘छात्र प्रबोधन’ द्वारा आयोजित ‘जोडीकार्य’ टप्पा १ - २०११
सहभागी विद्यार्थ्यांचे नोंदणीपत्रक

स्वतःचे प्रकाशचित्र

स्वतःचे प्रकाशचित्र

- संपूर्ण नाव : _____
- पत्ता : _____

- _____ पिन :
- दूरभाष क्र.: (STD कोडसह) _____
- मोबाईल : _____
- ई -मेल : _____
- सभासद क्र./वर्गणीचा पावती क्र. : _____
- शिक्षण/इयत्ता : _____
- जन्मतारीख : _____
- मागील वार्षिक परीक्षेतील गुण : _____
- शाळा/महाविद्यालय : _____
- कुटुंबाविषयी -
घरी कोण कोण आहेत : _____
- वडिलांचे शिक्षण व व्यवसाय : _____
- आईचे शिक्षण व व्यवसाय : _____
- घरची आर्थिक स्थिती : चांगली/ठीक/बेताची हालखतीची
- यापूर्वीच्या जोडीकार्यात सहभागी झाला होता का? हो/नाही
असल्यास किती जोडीकार्ये पूर्ण केली? -
जोडीदार कोण होता/होती _____
- मे-जून २०११ मधील साहस सहलीत सहभागी झाला
होता का? हो/नाही
- अभ्यासाव्यतिरिक्त अन्य स्पर्धांमध्ये/ उपक्रमांमध्ये
सहभागी झाला असल्यास, तसेच काही विशेष यश मिळाले
असल्यास/जबाबदारी घेतली असल्यास, विशेष छंद
जोपासत असल्यास ते लिहावे. _____

- संपूर्ण नाव : _____
- पत्ता : _____

- _____ पिन :
- दूरभाष क्र.: (STD कोडसह) _____
- मोबाईल : _____
- ई -मेल : _____
- सभासद क्र./वर्गणीचा पावती क्र. : _____
- शिक्षण/इयत्ता : _____
- जन्मतारीख : _____
- मागील वार्षिक परीक्षेतील गुण : _____
- शाळा/महाविद्यालय : _____
- कुटुंबाविषयी -
घरी कोण कोण आहेत : _____
- वडिलांचे शिक्षण व व्यवसाय : _____
- आईचे शिक्षण व व्यवसाय : _____
- घरची आर्थिक स्थिती : चांगली/ठीक/बेताची हालखतीची
- यापूर्वीच्या जोडीकार्यात सहभागी झाला होता का? हो/नाही
असल्यास किती जोडीकार्ये पूर्ण केली? -
जोडीदार कोण होता/होती _____
- मे-जून २०११ मधील साहस सहलीत सहभागी झाला
होता का? हो/नाही
- अभ्यासाव्यतिरिक्त अन्य स्पर्धांमध्ये/ उपक्रमांमध्ये
सहभागी झाला असल्यास, तसेच काही विशेष यश मिळाले
असल्यास/जबाबदारी घेतली असल्यास, विशेष छंद
जोपासत असल्यास ते लिहावे. _____

स्वाक्षरी

स्वाक्षरी